

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

ІХ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(присвячена пам'яті професора
Григорія Євтіювича Мазнева)

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

ЧАСТИНА 2

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

ІХ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(присвячена пам'яті професора
Григорія Євтіювича Мазнева)

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

ЧАСТИНА 2

06-07 березня 2025 року

Харків – 2025

Управління розвитком соціально-економічних систем: Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції (присвячена пам'яті професора Григорія Євтіювича Мазнева). (м. Харків, 06-07 березня 2025 року). Харків : ДБТУ. Ч. 2. 2025. 744 с.

ГОЛОВА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

В.М. МИХАЙЛОВ

– проректор з наукової роботи ДБТУ, доктор технічних наук, професор.

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

М.А. СЕРІК

– проректор з науково-педагогічної роботи ДБТУ, кандидат технічних наук, доцент;

Ю.М. САГАЧКО

– завідувачка кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, кандидат економічних наук, доцент.

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

В.І. АРАНЧІЙ

– перший проректор Полтавського державного аграрного університету, професор;

І.Г. БРИТЧЕНКО

– проректор з міжнародних зв'язків, професор Університету менеджменту безпеки в Кошице (Словаччина), доктор економічних наук, професор;

С.І. ВАСИЛШИН

– директор Інституту обліку і фінансів НААН, провідний науковий співробітник ННЦ «Інститут аграрної економіки», доктор економічних наук, професор;

Н.М. ВДОВЕНКО

– завідувачка кафедри глобальної економіки НУБіП, доктор економічних наук, професор;

Т.А. ВЛАСЕНКО

– завідувачка кафедри економіки підприємства та організації бізнесу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, доктор економічних наук, професор;

О.В. ГРІДІН

– доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, кандидат економічних наук, доцент;

Ю.І. ДАНЬКО

– проректор з наукової роботи СНАУ, доктор економічних наук, професор;

С.О. ЗАЙКА

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, кандидат економічних наук, професор;

С.М. КВАША

– проректор з навчальної та виховної роботи НУБіП, доктор економічних наук, професор, академік НААНУ;

І.О. КРЮКОВА

– завідувачка кафедри обліку і оподаткування ОДАУ, доктор економічних наук, професор;

Т.М. ЛОЗИНСЬКА

– завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування ПДАУ, доктор наук з державного управління, професор;

О.С. МАКОВОЗ

– професор кафедри менеджменту Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», доктор економічних наук, професор;

О.В. МАНДИЧ

– професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування ДБТУ, доктор економічних наук, професор;

А.В. МОСКАЛЕНКО

– декан факультету менеджменту, адміністрування та права ДБТУ, доктор юридичних наук, професор;

С.І. МІНЕНКО

– завідувачка відділу аспірантури та докторантури, Голова Ради молодих вчених ДБТУ, членкиня РМВ при ХОВА, доктор філософії, доцент;

В.М. НАГАЄВ

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор педагогічних наук, професор;

В.С. НІЦЕНКО

– професор кафедри підприємництва та маркетингу, Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, доктор економічних наук, професор;

Г.П. ПАСЕМКО

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор наук з державного управління, професор;

РАФАЛ РЕБІЛАС

– проректор з міжнародних питань, академія ВСБ, Домброва-Гурнича, Республіка Польща;

ЯЦЕК СКУДАРСКИ

– доктор-інженер, Варшавський університет природничих наук – SSGW, Республіка Польща;

О.В. СМІГУНОВА

– в.о. вченого секретаря Інституту тваринництва Національної академії аграрних наук України, кандидат економічних наук, доцент;

І.Б. ЯЦВ

– професор кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності ЛНУП, доктор економічних наук, професор;

А.М. ЯЦУН

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор економічних наук, професор.

забезпечення економічної стабільності. Вони сприяють прозорості та достовірності фінансової інформації, що дозволяє ефективно управляти підприємствами та мінімізувати фінансові ризики.

З метою підвищення ефективності обліку та фінансового контролю, рекомендується впроваджувати сучасні технології, постійно оновлювати нормативно-правову базу та підвищувати кваліфікацію бухгалтерів та аудиторів. Це дозволить забезпечити високий рівень облікових процесів та надійність фінансового контролю.

Подальші дослідження можуть бути зосереджені на вивченні нових методів обліку та фінансового контролю, а також на аналізі впливу цифровізації на облікові процеси. Важливим напрямом є також дослідження ролі обліку та контролю у забезпеченні стабільності державних фінансів та економіки загалом.

Література:

1. Коваленко О. «Аудит: теорія і практика». К. : Освіта, 2020.
2. Петрова І. «Сучасні тенденції в бухгалтерському обліку». Харків : Фінансова академія, 2021.
3. Сидоренко В. «Блокчейн у фінансовому обліку: нові можливості». Львів : Наукова думка, 2022.
4. Шевченко Т. «Штучний інтелект у аудиті: перспективи та виклики». Київ : Бізнес-інформ, 2023.

ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ

Пікуль С.В., здобувач вищої освіти,

Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

Лега О.В., кандидат економічних наук, доцент,

Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0989-8000>

Підприємства давно відійшли від паперового формату ведення бухгалтерського обліку і все більше користуються перевагами цивілізованого та цифровізованого світу. Величезні масиви бухгалтерських даних знаходяться в одному місці і не потребують окремих архівних приміщень. Господарські операції знаходять своє відображення в автоматизованих системах обліку, що підвищує швидкість та точність облікової роботи. Не виключенням є і, зокрема, операції з покупцями та замовниками.

Дебіторська заборгованість є звичайним явищем у фінансово-господарській діяльності підприємства і формується завдяки взаємодії покупців та продавців. Належний контроль за станом розрахунково-платіжних відносин та управління ними є важливим у час невизначеності та нестабільності. Підприємству слід ретельно добирати політику кредитування тих чи інших партнерів у залежності від певних факторів, щоб уникнути ризику сумнівності дебіторської заборгованості та повної втрати грошових коштів. А контролювати вже наявні розрахунки та заборгованості на підприємстві допомагає бухгалтерський облік.

Вартість реалізованої продукції, товарів, наданих послуг (в тому числі сума податку на додану вартість) вітчизняним та іноземним контрагентам відображається за дебетом рахунка 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», а за кредитом цього рахунка відображається погашення заборгованості покупцем [2].

Таблиця

Облік реалізації матеріальних цінностей

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
Перша подія – передоплата				
1	Надійшла передоплата від покупця за матеріали	311	681	276
2	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	643	641	46
3	Відвантажено матеріали замовнику	361	712	276
4	Списано суму податкового зобов'язання з ПДВ	712	641	46
5	Списано собівартість реалізованих матеріалів	943	201	54
6	Здійснено взаємозалік	681	361	276
Перша подія – відвантаження продукції				
1	Реалізовано матеріали покупцю	361	712	276
2	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	712	641	46
3	Списано собівартість матеріалів	943	201	54
4	Надійшла оплата за матеріали від покупця	311	361	276

Процес реалізації пов'язаний з податком на додану вартість (ПДВ). Податок на додану вартість – це непрямий податок, що включений до вартості товарів, послуг, і сплачується покупцем. Податкове зобов'язання з ПДВ, згідно Податкового кодексу України (п. 187) виникає на [1]:

– дату надходження коштів на рахунок в банку чи оприбуткування їх в касу платника податку від покупця чи замовника;

– дату відвантаження продукції, надання послуг покупцю або дату оформлення документа, що засвідчує факт відвантаження продукції чи надання послуг.

Отже, є два варіанти проведення облікового відображення розрахунків з покупцями та замовниками за однією з перших подій: передплата та відвантаження продукції. За першим варіантом першою подією є надходження до підприємства-продавця передоплати за товар, що буде відвантажений, від покупця, а за другим – відвантаження товару покупцю з подальшою оплатою. Ці операції мають не лише загальну логічну відмінність на практиці та в теорії, а, відповідно, у відображенні в бухгалтерському обліку підприємства.

Операції з реалізації готової продукції у підприємства-продавця призводять до виникнення податкового зобов'язання з податку на додану вартість, сума якого відображається в податковому обліку та в кінці звітного періоду (за мінусом суми податкового кредиту за операції з придбання) буде підлягати сплаті до бюджету.

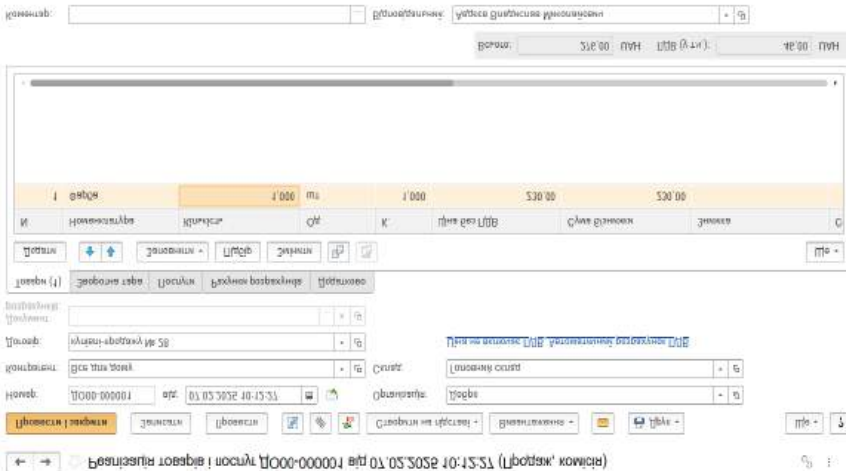

Рис. 1. Реалізація товарів і послуг

Джерело: [3]

Розробники бухгалтерських програмних продуктів «BAS» дають змогу не лише в теорії, а й на практиці розглянути процес здійснення розрахунків із покупцями та формування податкового зобов'язання за допомогою демонстраційних версій.

Заповнення документа «Реалізація товарів та послуг» є досить простим за умови наявності всіх необхідних налаштувань програмного продукту під кожне підприємство індивідуально та попередньо накопиченої бази даних про контрагентів, товари, договори та інше. Дані цього документу є основою для формування Акту надання послуг, Видаткової накладної, Товарно-транспортної накладної, а також наступного етапу – Податкової накладної та Прибуткового касового ордера.

Результатом заповнення документа «Реалізація товарів і послуг» у автоматизованій системі є формування одразу декількох бухгалтерських проведення.

Важливим є правильність відображення податкового зобов'язання з ПДВ, адже ця сума зменшує суму податкових доходів, що в подальшому враховуються при визначенні податку на прибуток. Крім того, покупець в результаті операції придбання матиме право на податковий кредит з ПДВ і повинен бути впевненим у точності розрахунків та достовірності облікових документів.

← → Руки документа: Реалізація товарів і послуг Д000-000001 від 07.02.2025 10:12:27

Записати і заархівувати Сторнувати

Ще -

Ручне коригування (дозволяє редагувати руки документа)

Бухгалтерський та податковий облік (3) Скоригований і підтверджений ПДВ продажі (1) Продажі податковий облік (1)

Ще -

Період	Дебет	Под. облік Дт	Кредит	Под. облік Кт	Сума
07.02.2025	543		201	Кл.	1,000
	1	<->	Фарбе	Спод. ПДВ	Списані ТМЦ
			Надходження товарів і послуг Д000-000017		
			Головний склад		
07.02.2025	361		712		276,00
	2		Реалізація матеріалів	<->	Реалізація товарів
			купівлі-продажу № 28		
			Реалізація товарів і послуг Д000-000001 від		
07.02.2025	712		6452		46,00
	3		Все для дому		ПДВ: податковий зобов'язання відвантаження, перша подія
			купівлі-продажу № 28		

Рис. 2. Кореспонденція рахунків за сформованим документом

джерело: [3]

Отже, використання автоматизованих систем забезпечує коректність відображення цих операцій у бухгалтерському обліку. Вони дозволяють створювати уніфіковані документи, які відповідають вимогам законодавства, та автоматично генерувати кореспонденцію рахунків. Автоматизація облікових процесів є важливим інструментом оптимізації роботи підприємства, що не лише підвищує ефективність ведення бухгалтерського обліку, але й дозволяє підприємству краще адаптуватися до умов сучасного ринку та законодавчих вимог.

Література:

1. Головбук Експертус. *Бухоблік* ПДВ 2023. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7705-buhoblk-pdv> (дата звернення: 07.02.2025).
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій Мінфін України; Інструкція від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#n408> (дата звернення: 07.02.2025).
3. BAS. Демонстраційні бази (онлайн). URL: <https://www.bas-soft.eu/soft/bas-demo/> (дата звернення: 07.02.2025).

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ ЯК ЕФЕКТИВНА ФОРМА ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Поліщук В.Г., кандидат економічних наук, доцент,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5479-1221>

Фінансовий моніторинг є важливим інструментом контролю, що дозволяє забезпечити прозорість фінансових потоків, виявляти ризики та запобігати зловживанням у сфері фінансової діяльності. В умовах змінної геоекономічної ситуації його значення зростає, оскільки він сприяє стабільності суб'єктів господарювання та економіки загалом.

Ми погоджуємося з думкою вчених Булатової О.В. та Сарбаш С.М., що «зміна геополітичних та геоекономічних умов вимагають формування та постійного удосконалення науково-обґрунтованого інструментарію, чільне місце серед якого обіймає фінансовий моніторинг» [3]. Сучасні глобальні виклики, пов'язані з економічною нестабільністю, фінансовими кризами та зміною структури світових ринків, вимагають вдосконалення методологічних

МИНИЧ Ю.В., ЯКОВЕНКО С.А., ЛАБІНЦЕВА О.П.

Роль обліку та фінансового контролю у
забезпеченні економічної стабільності..... 583

ПІКУЛЬ С.В., ЛЕГА О.В.

Облік та оподаткування операцій з покупцями та замовниками..... 586

ПОЛІЩУК В.Г.

Фінансовий моніторинг як ефективна форма
фінансового контролю суб'єктів господарювання..... 590

ВОРОБЕЦЬ Є.О.

Управлінський облік логістичних
витрат (контейнерні перевезення)..... 593

НАГІРНЯК М.Ф.

Інвентаризація в процесі податкового
контролю платників податків..... 597

ПАНІЧУК О.В., МОРОЗ Ю.Ю.

Класифікація платіжних активів у процесі оцінювання
кредитоспроможності суб'єктів господарювання..... 599

СКИБА Г.І., БЕРЖАНІВ І.А.

Судово-бухгалтерська експертиза в Україні:
напрями вдосконалення та стратегічні орієнтири 602

ZAIKA S., SKUDLARSKI J.

Express diagnostics of the financial condition
of the enterprise as a financial management tool 606

МАНАЧИНСЬКА Ю.А., ФІРЧУК-ЛУКАШЕВА М.С.

Інтеграція штучного інтелекту в систему
обліку, аналізу та аудиту: перспективи та нові виклики 610

МОСКОВЧУК А.Т.

Економічний аналіз в управлінні сучасним
підприємством: пошуково-прогностичний аспект..... 613

ПІДУБНИЙ О.С.

Автоматизація аналітики даних продажів підприємства:
її переваги та особливості впровадження..... 616

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ**

**МАТЕРІАЛИ ІХ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**(присвячена пам'яті професора
Григорія Євтіївича Мазнева)**

Частина 2

Державний біотехнологічний університет

Відповідальна за випуск – *Ю.М. Сагачко*

Редактори: *С.О. Заїка, В.М. Нагаєв, О.В. Грідін*

Підписано до друку 12.03.2025.

Формат 60 × 84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Гарнітура Garamond. Офсетний друк.

Умовн. друк. арк. – 46,5. Наклад – 300 прим.

Видавництво ТОВ «Стильна типографія»

61002, м. Харків, вул. Чернишевська, 28 А

Тел.: (057) 754-49-42

E-mail: zebraprint.zakaz@gmail.com

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

серія ДК № 4863 від 12.03.2015 р.